

בש"פ 9102/16 - גית איאד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 9102/16

לפני: כבוד השופטת ע' ברון

המבקש: גית איאד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למתן רשות ערר מיום 24.11.2016

בשם המבקש: עו"ד עפיף אברהמים

בשם המשיבה: עו"ד נגה בן סידי

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות לערור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 20.11.2016 (כבוד השופט מ' סובל) שבגדרה נדחה ערר שהגיש המבקש על החלטת בית משפט השלום בירושלים (כבוד השופט ד' ש' גבאי ריכטר), ונקבע כי בית המשפט הצבאי הוא הערכאה שצריכה להכריע אם היא מוסמכת לדון בעניינו של המבקש, ככל שהמבקש טוען לחוסר סמכות.

2. ביום 16.11.2016 עצרה משטרת ישראל את המבקש, אזרח ישראלי ואב ל-12 ילדים המתגורר בירושלים, בהתאם לפקודת מעצר שהוצאה נגדו ל-96 שעות על פי סעיף 31 לצו הוראות ביטחון [נוסח משולב] יהודה ושומרון

עמוד 1

(מספר 1651), התש"ע-2009, וזאת בחשד שביצע עבירה של החזקת נשק או תחמושת בחברון. למחרת הגיש בא-כוח המבקש לבית משפט השלום בירושלים בקשה לשחררו ממעצר או לחלופין להביאו בפני שופט בטרם יחלפו 24 שעות ממעצרו. באותו יום התקיים דיון בבקשה ב-ע"ק 41115-11-16 בהיעדרו של המבקש, ונציג המשיבה הסביר כי נגד המבקש ו-4 אנשים נוספים, הוגש כתב אישום בבית המשפט הצבאי ביהודה בגין עבירה שבוצעה בחברון, וכי בהתייעצות עם הממונה על התביעות הוחלט כי עניינו של המבקש יידון יחד עם הנאשמים האחרים בבית המשפט הצבאי; וזאת שעה שלבית המשפט הצבאי יש סמכות לדון בעניינו של המבקש, ומשום שמבחן "מירב הזיקות" מצביע על בית משפט זה כערכאה המתאימה ביותר לדון בעניין. לדברי נציג המשיבה המבקש לא נוכח בדיון משום שצרכי שב"ס מנעו את הבאת מבית הכלא "עופר" שבו הוא שוהה. בא כוח המבקש הלן על היעדרו של המבקש בדיון, וטען כי כאזרח ישראלי חלות עליו הוראות חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), המחייבות הבאת עצור בפני שופט בתוך 24 שעות משעת מעצרו. בהקשר זה ביקש כי אם יוחלט על הארכת מעצרו של המבקש, תובא הבקשה בנדון בפני בית משפט השלום ולא בפני בית המשפט הצבאי. בית משפט השלום, בהחלטה מיום 17.11.2016, קבע כי המבקש עצור כדין לנוכח קיומו של חשד סביר בעניינו, והוסיף כי שוכנע שאכן סיבות טכניות הן שמנעו את הבאתו של המבקש לדיון. אשר לסוגיית הסמכות נקבע כי אם בפי בא כוח המבקש טענה בדבר פורום לא נאות עליו לפנות בנושא לבית המשפט הצבאי; ואם לחלופין המדובר בדרישה להביאו לפני בית משפט השלום, עליו לפנות בבקשת "הביאס קורפוס" לבית משפט זה. מכל מקום בחר בית המשפט שלא לדון בשאלת הסמכות של שפיטת אזרח ישראלי בבית משפט צבאי באזור.

3. על החלטה זו הגיש בא-כוח המבקש ערר לבית המשפט המחוזי בירושלים. בית המשפט הצבאי הורה בינתיים על הארכת מעצרו של המבקש לאחר שנחה דעתו כי קיימות ראיות לכאורה הקושרות אותו לביצוע עבירות של סחר בנשק, ואולם קבע כי הארכת המעצר תהא כפופה לכל החלטה אחרת שתתקבל בעניינו של המבקש בערר שהוגש. בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי ב-ע"ח 44295-11-16, חזר בא-כוח המבקש על כך שמרשו הוא אזרח ישראלי, ועל כך שהוא מעולם לא התגורר בשטחים; זאת בניגוד לדברי בא-הכוח המשיבה בדיון שלפיהם המבקש נעצר בביתו בחברון. לדברי בא-כוח המבקש לא היה מקום להעביר את המבקש לידי רשויות השיפוט באזור, והוא שב וטען כי אם המשטרה ביקשה להאריך את מעצרו היה עליה להגיש בקשה בנושא לבית משפט השלום, וזאת בהתאם להוראות חוק המעצרים. בית המשפט המחוזי, בהחלטה מיום 20.11.2016 (כבוד השופט מ' סובל), דחה את הערר בציינו כי משהוגשה הבקשה להארכת מעצר לבית המשפט הצבאי ביהודה ובהתאם לכלל של כיבוד ערכאות, שומה היה על המבקש להעלות את טענותיו בפני בית המשפט הצבאי והוא שיחליט בשאלת סמכותו.

4. על החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערר דנן. בא-כוח המבקש טען כי המשיבה ביצעה "מחטף" חסר תום לב, כלשונו, שעה שהביאה את המבקש להארכת מעצר בפני בית המשפט הצבאי באותה העת שבה נדון הערר בעניינו בבית המשפט המחוזי; וכן שב על כך שעל המבקש לא חלות ההוראות שחלות על תושבי האזור. עוד העיר כי עניינו של המבקש הונח לראשונה בבית משפט השלום בירושלים, ולפיכך שם ראוי שיידון. המדינה בתגובתה מיום 28.11.2016 טוענת, בדומה לנטען על ידה בערכאות הקודמות, כי היה על המבקש להעלות את טענותיו בעניין הסמכות בבית המשפט הצבאי; וכי מכל מקום לבתי המשפט הצבאיים סמכות מקבילה לדון בעבירות פליליות שביצעו אזרחים ותושבים של מדינת ישראל בתוך תחומי האזור.

5. לאחר שעיינתי בבקשה ליתן רשות ערר ובתגובת המדינה לה, דין הבקשה להידחות. מדובר בבקשת רשות לערור

ב"גלגול שלישי", ובבקשות מעין אלו נוהגת אמת מידה מצמצמת הדומה במהותה לזו שהותוותה בעניין חניון חיפה (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)). על פי אמת מידה מצמצמת זו, רשות לערור תינתן רק במקרים חריגים שבהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית, החורגת מעניינם של הצדדים להליך. כן מדובר במקרים שבהם מתקיימות נסיבות פרטניות חריגות ומיוחדות המצדיקות זאת, כגון פגיעה לא מידתית בזכויות הנאשם או אי מתן משקל ראוי לשלום הציבור ולביטחונו (ראו למשל, בש"פ 3937/16 גביבולייב נ' מדינת ישראל (15.6.2016); בש"פ 2786/11 ג'ריס נ' ג'ריס (17.4.2011)).

לא מצאתי כי הבקשה דנן מגלה עילה למתן רשות לערור. חרף ניסיונו של בא-כוח המבקש לשוות לעניינו נופך כללי ועקרוני, למעשה ההחלטה נושא הבקשה מיישמת על המקרה הקונקרטי את הכלל שנקבע בפסיקה בכל הנוגע לסמכות השיפוט. לבתי המשפט בישראל ולבתי המשפט הצבאיים באזור ישנה סמכות מקבילה לדון בעבירות פליליות שביצעו אזרחים ותושבים של מדינת ישראל באזור; ולתביעה הכללית נתונה הסמכות לבחור לפי שיקול דעתה בין הגשת כתב אישום בבית משפט מקומי לבין הגשתו לבית משפט צבאי (ראו: בג"ץ 560/88 שחרור נ' המפקד הצבאי לאזור יהודה ושומרון, פ"ד מד(2) 233, 235 (1990)). סעיף 10(א) לצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה ושומרון) (מספר 1651), התש"ע-2009, קובע כי "בית משפט צבאי מוסמך לדון בכל עבירה שהוגדרה בתחיקת ביטחון ובדין". בנוסף, סעיף 2 לצו בדבר כללי האחריות לעבירה (יהודה והשומרון) (מספר 225), התשכ"ח-1968, קובע לאמור:

"כל מעשה אשר היה נחשב לעבירה, אילו נעשה כולו בתוך האזור, והוא נעשה מקצתו בתוך תחומי האזור ומקצתו מחוץ לתחומי האזור, הרי כל אדם העושה בתוך תחומי האזור כל חלק ממעשה כזה אפשר לשופטו ולהענישו, כאילו נעשה המעשה כולו בתוך תחומי האזור".

העבירות המיוחסות למבקש בעניינו בוצעו לכאורה באזור. משכך, כפי שמורים הצווים וכפי שנפסק לא אחת, ניתן לקיים את ההליכים בעניינו של המבקש בבית המשפט הצבאי (ראו והשוו זה: בג"ץ 9084/00 אסעד נ' שר המשפטים (27.2.2001)). זאת ועוד, על פי הכלל של כיבוד הדדי בין הערכאות, ומשבקשת המעצר הוגשה על ידי המדינה לבית המשפט הצבאי, מן הראוי כי המבקש יפנה את בקשתו לבית המשפט הצבאי שיחליט בשאלת הסמכות.

הבקשה למתן רשות ערעור נדחית.

ניתנה היום, ד' בכסלו התשע"ז (4.12.2016).

שׁוֹפֵט